

FISKIVINNA

Halgir Winther Poulsen, advokatur
Savnsmynd

altjóða oljufeløg gjørt íløgur fyri milliardir út frá teimum karmum, sum henda lóggáva ásetir, sigur Halgir Winther Poulsen og peikar á drúgvu frágreiðingina frá oljuráðleggingarnevndini hjá landsstýrinum.

Grundarsteinurin í kolvetnislóggávuni er, at feløg kunnu søkja um eitt loyvi, eina konsessión, í eitt ávíst áramál. Rættindi og skyldur eru neyvt lýst í lóggávuni, og tí vita øll treytirnar, tá eitt loyvi er leyst at søkja. Leiti-loyvi vera latin úr 12 árum upp í 16 ár, meðan útvinningarloyvi kunnu vera galdandi upp í 30 ár.

– Sjálvandi er munur á

oljuvinnuni og fiskivinnuni. Men í lóggávuverkinum eiga vit at brúka somu prinsipp. Tú skal fáa eitt loyvi, eina konsessión, at fiska hetta ávís fiskaslag í eitt áramál, eftir ávísingum rættindum og treytum.

Halgir Winther Poulsen hevur tosað seg heitan:

– Áramálið skal sjálvandi vera ymiskt, alt eftir hvussu kapitalkrevjandi tann ávís fiskiskapurin er. Sjálvandi skal vera munur á, um talan er um fiskiskap við stórum og dýrum skipum eftir uppsjóvarfiski ella toski í Barentshavinum, ella talan er um útróður á Norðhavinum. Men prinsippið er, at øll kenna

Sjálvandi er munur á oljuvinnuni og fiskivinnuni. Men í lóggávuverkinum eiga vit at brúka somu prinsipp

rættindini og treytirnar fyri loyvinum. Og báðir partar vita somuleiðis, nær loyvið gongur út. Í gomlum døgum kundu øll bara fara út at fiska. Í dag sleppur eingin inn í vinnuna uttan at keypa seg inn fyri eina rúgvu av pengum. Konsessiónin hevði latið upp fyri hesum, sigur Halgir Winther Poulsen.

Men hvussu ber til at skifta frá verandi skipan yvir í ta skipan, ið advokaturin mælir til? Tí meðan oljuvinnan byrjaði við blankari talvu, er fiskivinnan jú til staðar í dag, bundin upp av stórum iløgum.

– Eftir galdandi lóg fara øll fiskiloyvi í prinsippinum úr gildi 1. januar 2018. Skjót henda dato út til 2023 og brúka so neyðugu tíðina til at gera eina skipan, ið er rót-fest breitt, bæði politiskt, í vinnuni og samfelagnum annars.

Halgir Winther Poulsen mælir til at gera, eins og gjørt varð við kolvetnislóggávuni, nevniliga at seta eina kommissión við fakfólki, sum fær eina neyvt defineraða uppgávu frá politisku skipanini.

Leisturin hjá landsstýrismanninum í fiskivinnumálum er sum kunnugt ein annar. Embætisfólk úr Fiskimálaráðnum hava síðani á vári í fjør arbeitt við eini fiskivinnunýskipan, og afturat teimum hevur sitið ein politiskur fylgibólkur við umboðum úr øllum flokkum.

Ein leistur, ið advokaturin heldur lítið um:

– Reelt hevur tú ein landsstýrismann, sum ætlar sær

at endavenda alla lóggávuna eftir einum ári. Úrslitið sást best aftur, tá landsstýrismaðurin legði arbeiðið fram mánadagin og løgmaður sama dag skeyt tað niður, ljóðar turra vurderingin frá Halgir Winther Poulsen.

Gjøgnumskygni

Innan oljuvinnuna er tað Jarðfeingi, ið metir um og harvið útlutar leiti-loyvi. Skal tað so vera Fiskimálaráðið, ið metir um og harvið útlutar fiskiloyvi, um vit fylgja leistinum hjá advokatinum?

– Avgerandi er sjálvandi armslongdarprinsippið, at tað ikki er ein politikari, ið viðger og útlutar. Og hartil mugu reglurnar vera somikið objektivar, at ein og hvør sær, hví hesin ella hasin fær loyv-ið. So má umsitingin viðgera umsóknirnar til tey loyvi, ið verða bjóðað út.

Halgir Winther Poulsen visir á, at lóggávan má vera somikið greið og neyv, at hon eisini ásetir treytirnar fyri, hvussu loyvin verða bjóðað út og eftir hvørjum kriterium tey verða viðgjörd.

– Eitt kriterie kann vera kapitalur, eitt annað kann vera samfelagslig atlit og so framvegis. Avgerandi er bara, at almenningurin aftaná veit, hví hesin ella hasin fekk loyvið í eitt ávíst áramál.

– Á henda hátt fáa vit eina skipan, har vinnan fær trygg-ar karmar, har møguleikar eru hjá nýggjum aktørum at koma inn í vinnuna, og har gjøgnumskygni er í, sigur Halgir Winther Poulsen.

jonbrian@sosialurin.fo

Politiskt telving móti tíðini

Hóast bert ein góður mánaður er til síðsta framløgudag í løgtinginum, so hevur Jacob Vestergaard enn langt á mál, áðrenn hann kann byrja at tosa um breiða, politiska semju um framtíðar fiskivinnupolitikkin

Jón Brian Hvidtfeldt

Politiski fylgibólkurin við umboðum úr øllum flokkum hevur trúliga fylgt arbeiðnum hjá embætisfólkunum úr Fiskimálaráðnum. Hesin partur skuldi, sambært arbeiðssetninginum, tryggja eina politiska tilgongd, har týðningarmiklir spurningar verða viðgjørdir í politiska fylgibólkinum.

Men uppritið frá landsstýrisfundinum mánadagin var ikki meira enn komið almenninginum í hendi, tá andstöðupolitikarar í fylgibólkinum vendu tí bakið. Fyrstur var formaðurin í Javnaðarflokkinum, sum beinanvegin gjørdi greitt, at hansara flokkur tekur ikki undir við tí leisti, ið landsstýrismaðurin leggur sambært uppritinum. Aksel V. Johannesen segði seg snøgt sagt ikki kenna politikkin aftur. Somuleiðis hava eisini Tjóðveldi

og Framsókn víst sína ónøgd.

Og sum um tað ikki var nóg mikið, so gjørdi Kaj Leo Holm Johannesen greitt í samrøðu við útvarpið hjá Kringvarpinum, at hann kundi heldur ikki taka undir við pørtum av uppritinum.

Jacob Vestergaard, landsstýrismaður í fiskivinnumálum, hevur fleiri ferðir sagt, at lógarverkið undir fiskivinnunýskipanini verður lagt fyri løgtingið áðrenn síðsta framløgudag, sum er ein av fyrstu døgnum í mars. Málsetningurin er framvegis at finna eina breiða, politiska semju um framtíðar fiskivinnupolitikkin.

føroysk fiskiskip. Tí ætli eg mæ at skjóta upp, at kravið frameftir verður, at feløg ella einstaklingar, sum eiga fiskifar undir føroyskum flaggi skulu vera heimahoyrandi, skrásett og hava høvuðssæti í Føroyum... Her skal viðmerkjast, at broytingarnar helst ikki koma at ávirka íslendskar ríkisborgarar, sum eiga í

ella ætla at leggja pengar í føroysk fiskifør, tí í Hoyvíks-sáttmálanum hava partarnir bundið seg til ikki at seta í verk nýggjar skipanir, ið gera mun á føroyskum og íslenskum borgarum.

Um ogn Føroya fólks:

»Í uppskotinum til eina endurskoðaða fiskivinnulóg er ætlanin at seta orðingina ogn landsins í staðin fyri ogn Føroya fólks. Nýggja orðingin inniheldur sum so ikki annan týðning enn tann gamla, men er ein roynd at

neyvlýsa týðningin, soleiðis at sleppast kann undan tí stóra orðadráttinum um hesa áseting... Dentur skal leggjast á, at rætturin at fiska er ikki privatur ognarrættur, men ein brúksrættur.

Um umsetiligheit:

»Egnar kvotur kunnu avhendast øllum øðrum fiskiførum við veiðiloyvi. Eftir hesum kann ein flakatrolari ella uppsjóvarskip avhenda kvotu til t.d. ein ísfiskatrolara ella línuskip... Fiskidagar kunnu avhendast øllum øðrum fiski-

førum við veiðiloyvi. Fiskiloyvi, ið geva atgongd til at fiska av felagskvotu, felagskvotu við hámarki, felags fiskidøgum ella øðrum fiskiskapi, kunnu avhendast... Reglurnar um, at tað ikki ber til at flyta dagar frá húki til trol og øvugt, og tvørtur um 110-tons, verða framhaldandi galdandi.

Um brúksskyldu:

»Eg fari at umhugsa at skjóta

upp, at tá fiskirættindi (veiðiloyvi) ikki verða brúkt í longri áramál, t.d. tvey ár, so fellur rætturin aftur til landið og gerst atkomuligur hjá øðrum.

Um útblaking:

»Í hesum sambandi ætli eg mæ at gera uppskot til reglur um, at ólóglig veiða eisini skal fyrast til lands. Hetta kann vera hjáveiða, ungfiskur, undirmátsfiskur o.s.fr. Eitt gjald verður lagt á slíka veiðu, so at veiðan ikki kann avreiðast til fullan marknaðarpris.

Um avreiðing:

»Ætlanin er, at føroysk fiskiskip framvegis skulu kunna avreiða upp til 25 prosent av veiðuni uttanlands og at restin av veiðuni skal avreiðast í Føroyum. Eg fari at skjóta upp, at uppboðssølukravið verður strikað... Grundin til at strika uppboðssølukravið er m.a. at hetta kravið avmarkar møguleikarnar fyri eini optimering av virðisketuni, og at tað samantikið førir við sær lægri pris fyri vørna.

jonbrian@sosialurin.fo